

Regeling Opleiding diploma Z-verpleegkundige

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
Overwegende, dat het in verband met de bevoegdheid tot het voeren van de titel verpleegkundige noodzakelijk is de opleiding tot het diploma Z-verpleegkundige te regelen;
Gelet op de artikelen 3 en 4 van de Wet tot bescherming van het diploma van verpleegkundige van 2 mei 1921 (Stb. 702),

Besluit:

Hoofdstuk 1- Algemeen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. *de Minister*: de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne;
- b. *hoofdinspecteur*: de geneeskundige hoofdinspecteur voor de geestelijke volksgezondheid;
- c. *gecommitteerde*: de ingevolge artikel 4 van de Wet tot bescherming van het diploma van verpleegkundige van 2 mei 1921 (Stb. 702) aangewezen deskundige.

Hoofdstuk II - Erkenningen

Artikel 2

1. Tot het geven van de opleiding ter verkrijging van het diploma Z-verpleegkundige kan de Minister, de hoofdinspecteur gehoord, inrichtingen erkennen.
2. De erkenning kan slechts betreffen een inrichting die
  - a. op grond van artikel 7 van de Krankzinnigenwet (Stb. 1884, 96) is goedgekeurd als gesticht, inrichting of afdeling;
  - b. erkend of voorlopig erkend is krachtens de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Stb. 1967, 655);
  - c. een pupillenbestand bezit dat overwegend bestaat uit zeer ernstig, ernstig en matig zwakzinnigen;
  - d. een capaciteit van ten minste 51000 verpleegdagen per jaar heeft.
3. Bij de erkenning wordt, gelet op de bouw en outillage van de inrichting, beoordeeld of deze geschikt is voor het geven van de opleiding ter verkrijging van het diploma Z-verpleegkundige.
4. De erkenning wordt uitsluitend verleend ten behoeve van inrichtingen die geen winst beogen en die rechtspersoonlijkheid bezitten dan wel onder beheer staan van een rechtspersoon.
5. Aan de erkenning kunnen voorwaarden worden verbonden.

Artikel 3

1. De erkenning, bedoeld in artikel 2, eerste lid, kan worden verleend aan meer inrichtingen te zamen die ten aanzien van de opleiding tot Z-verpleegkundige onderling een samenwerkingsverband hebben aangegaan.
2. Aan het in het eerste lid bepaalde kan slechts toepassing worden gegeven indien elk der inrichtingen voldoet aan het in artikel 2, tweede lid, onder a en b, bepaalde; indien niet elk der inrichtingen voldoet aan het in artikel 2, tweede lid, onder c en d, bepaalde mag de erkenning worden verleend indien zij tezamen ten minste daaraan voldoen.
3. Het in artikel 2, derde tot en met vijfde lid, bepaalde is van overeenkomstige toepassing; bij de erkenning

kunnen ten aanzien van het samenwerkingsverband voorwaarden worden gesteld.

Artikel 4

Een erkenning, bedoeld in de artikelen 2 en 3, kan tevens worden verleend in het geval dat de betrokken inrichting of inrichtingen de opleiding tot Z-verpleegkundige geeft of geven in samenwerking met een centrale school voor verpleegkundige en verzorgende beroepen, met dien verstande dat de rechtsvorm en de statuten van de instelling die de school exploiteert, en de overeenkomst tot samenwerking betreffende de opleiding door de Minister moeten zijn goedgekeurd.

Artikel 5

1. Aan een erkenning krachtens artikel 2 worden in elk geval de volgende voorwaarden verbonden:
  - a. de staf van de inrichting moet ten minste bestaan uit een arts en een psycholoog of een pedagoog met een eerste graads bevoegdheid dan wel een arts en een psycholoog en een pedagoog als genoemd gezamenlijk, alsmede een verpleegkundige;
  - b. het aantal verpleegkundigen in dienstverband moet staan in een bepaalde verhouding tot het aantal leerlingen, waarbij voor die verhouding als minimum wordt gesteld een percentage van 40:60;
  - c. aangesteld moet zijn een hoofd van de opleiding in volledig dienstverband dat met inachtneming van het in het vierde lid bepaalde is belast met de leiding van de opleiding en dat voldoet aan het in het tweede lid bepaalde;
  - d. ten behoeve van het theoretisch onderwijs moeten bevoegde docenten beschikbaar zijn, zulks te beoordelen door de hoofdinspecteur;
  - e. de praktische opleiding moet plaatsvinden onder begeleiding van een daartoe aangewezen en daarvoor vrijgestelde praktijkbegeleider die voldoet aan het in het derde lid bepaalde.
2. De in het eerste lid, onder c, bedoelde functionaris moet zijn een Z-verpleegkundige die een didactische scholing heeft genoten dan wel een onderwijskundig geschoolde functionaris met ten minste één jaar ervaring op het terrein van de zwakzinnigenzorg.
3. De in het eerste lid, onder e, bedoelde functionaris dient in het bezit te zijn van het diploma Z-verpleegkundige en een op de praktijkbegeleiding gerichte opleiding te volgen dan wel te hebben voltooid.
4. De directie van de inrichting is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de opleiding.

Artikel 6

Ingeval van een erkenning als bedoeld in artikel 3 wordt in elk geval de voorwaarde gesteld dat elke inrichting afzonderlijk voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder a, b en e, en dat de inrichtingen gezamenlijk voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder c en d.

Artikel 7

Ingeval van een erkenning als bedoeld in artikel 4 worden in elk geval de voorwaarden gesteld, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder a en b, alsmede de voorwaarde dat in de inrichting of inrichtingen voldoende praktijkbegeleiders aanwezig is als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder e.

Artikel 8

De hoofdinspecteur kan ontheffing verlenen van het in artikel 5, eerste lid, bepaalde. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.

Artikel 9

De Minister kan, de hoofdinspecteur en de directie van de betrokken inrichting gehoord, een krachtens de artikelen 2, 3 of 4 verleende erkenning intrekken indien niet meer wordt voldaan aan de bij die erkenning gestelde voorwaarden.

Hoofdstuk III - De opleiding

§ 1. Toelating

Artikel 10

1. Tot de opleiding worden uitsluitend toegelaten degenen die ten minste de leeftijd van 17 jaar en 7 maanden hebben bereikt in de kalendermaand, waarin de opleiding is aangevangen en die in het bezit zijn van één of meer der diploma's, getuigschriften of bewijzen, vermeld in bijlage 1 van deze regeling.

2. Vrijgesteld van het volgen van het eerste en tweede semester zijn degenen die in het bezit zijn van:

- het diploma zwakzinnigenzorg-assistent, vóór 1980 afgegeven door de Opleidingscommissie van de Vergadering van Directeur van Zwakzinnigeninrichtingen;
- het diploma A-verpleegkundige;
- het diploma B-verpleegkundige;
- het diploma Opleiding Pedagogisch Medewerker, afgegeven vóór 1 september 1977 door de Stichting voor Verzorgende en Opvoedende Beroepen in aanvullende voorzieningen voor zwakzinnigen;
- het diploma Middelbare Beroepsopleiding Inrichtingswerk (MBO-IW).

3. Vrijgesteld van het volgen van het eerste tot en met het vierde semester zijn degenen die ten minste de leeftijd van 19 jaar en 7 maanden hebben bereikt, in het bezit zijn van het diploma Opleiding Pedagogisch Medewerker (O.P.M.), afgegeven na 1 september 1977 door de Stichting voor Verzorgende en Opvoedende Beroepen in aanvullende voorzieningen voor zwakzinnigen en in het bezit zijn van één of meer der diploma's, getuigschriften of bewijzen, vermeld in bijlage 1 van deze regeling.

4. Een persoon, bedoeld in de voorgaande leden, moet blijkens een verklaring van een geneeskundige een voor de uitoefening van het beroep goede gezondheid bezitten en niet lijden aan een voor die uitoefening hinderlijk gebrek.

Tevens moet hij in het bezit zijn van een verklaring, afgegeven op grond van een door de hoofdinspecteur van de volksgezondheid omschreven onderzoek op tuberculose, dat hij niet lijdende is aan tuberculose van de ademhalingswegen.

5. De hoofdinspecteur kan aan een persoon die naar zijn oordeel een andere, voor het volgen van de opleiding geschikte vorming of vooropleiding heeft genoten, ontheffing verlenen van de in het eerste en derde lid gestelde eis om één of meer der in bijlage 1 genoemde diploma's, getuigschriften of bewijzen te bezitten. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden.

§ 2. Gegevens betreffende de opleiding

Artikel 11

De opleiding vangt ten minste eenmaal en ten hoogste viermaal per jaar aan, met dien verstande dat tussen de aanvangsdata ten minste een periode van 3 maanden dient te bestaan. De aanvangsdata worden in overleg met de hoofdinspecteur vastgesteld.

Artikel 12

Binnen één maand, na de aanvang van de opleiding worden aan de hoofdinspecteur verstrekt:

- een nominatieve opgave in tweevoud van de toegelaten leerlingen, onder vermelding van hun geboortedatum en -plaats, genoten vooropleiding dan wel de ontheffing bedoeld in artikel 10, vijfde lid, alsmede van de datum van de aanvang van de opleiding;
- een opgave in tweevoud van het aantal leerlingen dat reeds in opleiding is, gesplitst over de verschillende semesters;
- een opgave in tweevoud van de samenstelling van de verplegingsdienst, volgens een door de hoofdinspecteur voorgeschreven model.

Artikel 13

In de maand augustus worden aan de hoofdinspecteur ter goedkeuring in tweevoud volgens een door hem voorgeschreven model verstrekt:

- a. het leerplan,
- b. het werkplan, waaronder wordt verstaan het lesrooster met lessentabel en een opgave van de docenten en van hun bevoegdheden.

§ 3. De wijze van opleiden

Artikel 14

De opleiding beslaat een tijdsduur van zes aaneensluitende semesters, elk bedragende 26 weken; het eerste semester vangt aan met een introductieperiode van zes weken.

Artikel 15.

De Minister kan de duur van de opleiding met ten hoogste 4 semesters bekorten voor degene die buiten Nederland een diploma van een opleiding op het gebied van de verpleging in de zwakzinnigenzorg heeft behaald, aangewezen op grond van artikel 8 van de Wet tot bescherming van het diploma verpleegkundige van 2 mei 1921 (Stb. 702).

Artikel 16

De hoofdinspecteur kan op grond van een gedeeltelijk in of buiten Nederland gevolgde opleiding op het gebied van de verpleging in de zwakzinnigenzorg een door hem te bepalen bekorting van opleidingstijd toestaan.

Artikel 17

1. Een leerling mag slechts éénmaal overgaan naar een opleiding in een andere inrichting of inrichtingen gezamenlijk.
2. Degenen die op grond van artikel 10, tweede lid, tot het derde semester alsmede voor degenen die op grond van artikel 10, derde lid, tot het vijfde semester zijn toegelaten, moeten de opleiding in één inrichting volgen.
3. De opleiding mag in totaal niet langer dan 33 dagen per twee semesters worden onderbroken, met dien verstande dat slechts 11 dagen hiervan in het theoretisch gedeelte mogen vallen.
4. In geval van overgang naar een andere inrichting voor zwakzinnigenzorg, teneinde de opleiding aldaar te vervolgen, mag de opleiding niet langer dan 3 maanden worden onderbroken. De opleiding wordt verlengd met de duur van de onderbreking.
5. Het gestelde in het derde lid is niet van toepassing in geval van onderbreking van de opleiding ter vervulling van de militaire of vervangende dienstplicht of ten gevolge van zwangerschap. In het laatste geval mag de opleiding maximaal 12 weken worden onderbroken.
6. Na beëindiging van de in het vijfde lid bedoelde onderbrekingen moet de opleiding in dezelfde inrichting worden voortgezet. Zij vangt aan in die fase waarin de leerling haar heeft moeten onderbreken, met dien verstande dat de duur van de gehele opleiding zes semesters moet bedragen.
7. De hoofdinspecteur kan van het bepaalde in het eerste tot en met vijfde lid ontheffing verlenen. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden.
8. Van de onderbrekingen, bedoeld in het derde tot en met het vijfde lid, wordt aantekening gehouden in het Overzicht Praktische Opleiding, bedoeld in artikel 24, eerste lid.

Artikel 18

De Minister kan op advies van de hoofdinspecteur, het Permanent Adviesorgaan, bedoeld in artikel 45, gehoord, goedkeuring verlenen aan een programma van een experimentele opleiding en het examen dat volgens dat

programma wordt afgelegd. De goedkeuring wordt slechts verleend indien de inrichting of inrichtingen zijn erkend op grond van de artikelen 2, 3 of 4. Aan deze goedkeuring kunnen voorwaarden worden verbonden.

§ 4. Inhoud van de opleiding

Artikel 19

De opleiding omvat:

- a. theoretisch onderwijs,
- b. praktisch onderwijs,
- c. algemene en persoonlijkheidsvorming.

Artikel 20

1. Het totaal aantal lesuren van de opleiding bedraagt 1060 lesuren met inbegrip van een introductieperiode van ten hoogste 110 lesuren; een lesuur bedraagt 50 minuten.
2. Het theoretisch en praktisch onderwijs moet plaatsvinden tussen 8.00 en 18.00 uur; per dag worden niet meer dan 7 lesuren gegeven.
3. De groeps grootte voor het theoretisch onderwijs bedraagt maximaal 20 leerlingen.
4. Gedurende elk semester wordt aan een leerling praktijkbegeleiding gegeven. Daarbij moet de getalsverhouding tussen praktijkbegeleiders en leerlingen ten minste 1:29,5 zijn.

Artikel 21

1. Het theoretisch onderwijs bedraagt ten minste 480 lesuren en omvat de volgende vakken gedurende ten minste het bij de vakken aangegeven aantal uren:
  - a. Z-verpleegkunde volgens bijlage 2 van deze beschikking: ten minste 120 uren;
  - b. somatische vakken: ten minste 160 uren, omvattende:
    1. anatomie en fysiologie
    2. algemene en speciële ziekteleer
    3. algemene en speciële neurologie
    4. algemene verpleegkunde
    5. fysiotherapie
  - c. agogische vakken: ten minste 200 uren, omvattende:
    1. algemene en speciële psychopathologie
    2. psychologie
    3. logo- en akoepedie
    4. pedagogiek
    5. bezigheidsbegeleiding
    6. bewegings-agogiek
2. Het praktisch onderwijs bedraagt ten minste 260 lesuren en omvat:
  1. Z-verpleegkunde
  2. verpleegtechniek en EHBO
  3. bezigheidsbegeleiding
  4. klinische lessen
  5. fysiotherapie
  6. bewegings-agogiek
  7. begeleidingsprocessen
  8. excursies
  9. observatie en rapportage
  10. pupillenbesprekingen en het opstellen van behandelingen/begeleidingsplannen.

3. De algemene- en persoonlijkheidsvorming bedraagt ten minste 120 uren en omvat:

1. expressie
  2. groepsdynamiek
  3. levensbeschouwelijke stromingen
  4. maatschappij-leer (waaronder sociale en culturele stromingen en actualiteiten).
4. De overige 200 uren worden besteed aan:

- a. de vakken, genoemd in het eerste tot en met derde lid, gedurende 100 uren;
- b. in overleg tussen het hoofd van de opleiding, de docenten en de betrokken leerlingen overeen te komen onderwerpen gedurende de overige 100 uren.

Artikel 22

De uren van de introductieperiode worden besteed aan de vakken, genoemd in artikel 21, eerste tot en met derde lid.

Artikel 23

1. Het onderwijs in de vakken, vermeld in artikel 21, eerste en tweede lid, wordt gegeven door:

- a. een verpleegkundige in het bezit van het diploma Z-verpleegkundige, een diploma van één der opleidingen voor docenten in de verpleegkunde, of een diploma van één der hogere opleidingen voor verpleegkundigen;
- b. verpleegkundigen, deskundig op het gebied van de verpleging van bepaalde categorieën pupillen, c.q. patiënten;
- c. artsen, psychologen, pedagogen, agogen of anderen, afgestudeerd op het desbetreffende vakgebied.

2. Het onderwijs genoemd in artikel 21, derde lid, wordt gegeven door een doctorandus in bijvoorbeeld:

- de andragogie,
- de pedagogie of
- de psychologie,

of door een persoon die met gunstig gevolg een kandidaatsexamen in de theologie heeft afgelegd, dan wel één van de onderstaande diploma's heeft behaald aan een door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen bekostigde sociale academie:

- het diploma van de afdeling cultureel werk
- het diploma van de afdeling maatschappelijk werk
- het diploma van de afdeling inrichtingswerk
- het diploma voortgezette agogische beroepsopleidingen.

3. De hoofdinspecteur kan van bepaalde in het eerste en tweede lid genoemde bevoegdheidseisen ontheffing verlenen. Hij kan aan deze ontheffing voorwaarden verbinden.

Artikel 24

1. Ten behoeve van het praktisch gedeelte van de opleiding wordt gebruik gemaakt van het Overzicht Praktische Opleiding, neergelegd in bijlage 3 van de Regeling.

2. In het Overzicht worden door of vanwege het hoofd van de opleiding aangetekend: “

- a. de aanvang van de opleiding, de datum van toelating tot elk der semesters en de datum waarop het diploma is behaald.
- b. de onderbrekingen van de opleiding bedoeld in artikel 17, derde tot en met vijfde lid;
- c. de ingevolge de Regeling verleende ontheffingen en vrijstellingen;
- d. het overzicht van de praktijkleerperioden;
- e. de bijgewoonde klinische lessen;
- f. de besprekingen over pupillen;
- g. ten minste 65 vaardigheden, genoemd in het hoofdstuk 'Facetten van de hulpverlening'.

§ 5. introductieperiode

Artikel 25

1. Aan het eind van de introductieperiode, bedoeld in artikel 14, wordt door of vanwege het hoofd van de opleiding een verklaring afgegeven, waaruit blijkt dat de desbetreffende leerling deze doorlopen heeft en geschikt is of wordt geacht de opleiding te vervolgen.
2. Uitsluitend in het geval dat een verklaring als bedoeld in het eerste lid wordt verkregen, kan de leerling de opleiding vervolgen.

§ 6. Voortgangstoetsingen en afrondingsgesprekken

Artikel 26

1. Aan het eind van elk semester vinden voortgangstoetsingen plaats betreffende de theoretische en praktische kennis van de in het voorgaande semester behandelde leerstof.
2. De voortgangstoetsingen worden afgenomen door de docenten van de opleiding onder verantwoordelijkheid van het hoofd van de opleiding.
3. Bij de beoordeling van de voortgangstoetsingen wordt tevens een beoordeling gegeven omtrent de kennis van en de attitudevorming met betrekking tot de algemene en persoonlijkheidsvorming.
4. Een voortgangstoetsing kan, te beoordelen door het hoofd van de opleiding, mondeling of schriftelijk geschieden; de beoordeling wordt gegeven door de betrokken docent en wordt door het hoofd van de opleiding schriftelijk vastgelegd in een verklaring waarvan het model door de hoofdinspecteur wordt vastgesteld.

Artikel 27

Aan het einde van het tweede en vierde semester vindt na de voortgangstoetsing een afrondingsgesprek plaats tussen een door het hoofd van de opleiding samengestelde gespreksgroep met een oneven aantal leden en de leerling om na te gaan of en in hoeverre de leerling de stof geïntegreerd kan benaderen.

Artikel 28

1. De beoordeling van de theoretische kennis geschiedt in de volgende cijfers:
10 (uitmuntend)
9 (zeer goed)
8 (goed)
7 (ruim voldoende)
6 (voldoende)
5 (bijna voldoende)
4 (onvoldoende)
3 (zeer onvoldoende)
2 (slecht)
1 (zeer slecht)
2. De beoordeling van de praktische kennis, de kennis van en de attitudevorming met betrekking tot de algemene en persoonlijkheidsvorming geschiedt in de bewoordingen: goed, voldoende, onvoldoende.
3. De beoordeling van het gesprek, bedoeld in artikel 27, geschiedt in de bewoordingen: goed, voldoende, onvoldoende. De beoordeling wordt gegeven door de in artikel 27 bedoelde gespreksgroep bij meerderheid van stemmen en wordt door het hoofd van de opleiding vastgelegd op de wijze, bedoeld in artikel 26, vierde lid.
4. De krachtens het derde lid gegeven beoordeling wordt niet betrokken bij de beoordeling van de voortgangstoetsing.

Artikel 29

Een leerling is voor een voortgangstoetsing geslaagd wanneer hij:

- a. voor wat betreft de kennis omtrent elk der in artikel 21, eerste lid, bedoelde groepen van vakken ten minste het cijfer 6 heeft behaald;
  - b. voor wat betreft de kennis omtrent elk der in artikel 21, tweede en derde bedoelde groepen van vakken de beoordeling van ten minste voldoende heeft behaald.
2. De in het eerste lid bedoelde beoordeling wordt gevonden door het gemiddelde van de voor de afzonderlijke vakken behaalde resultaten.

Artikel 30

Een leerling, die niet voor de voortgangstoetsing is geslaagd, mag, mits hij het desbetreffende semester herhaalt, aan de voortgangstoetsing, gehouden aan het eind van dat semester, deelnemen; ingeval hij bij die voortgangstoetsing eveneens wordt afgewezen wordt hij van het volgen van de opleiding in de betrokken inrichting of inrichtingen uitgesloten.

Artikel 31

1. Een leerling wordt tot de voortgangstoetsing aan het eind van het eerste semester toegelaten nadat hij een Overzicht Praktische Opleiding heeft overgelegd dat voor het voorgaande semester is afgetekend alsmede de verklaring als bedoeld in artikel 25, eerste lid.
2. Tot de voortgangstoetsingen aan het eind van het tweede en de daarop volgende semesters wordt een leerling toegelaten nadat hij heeft overgelegd:
  - a. een schriftelijke verklaring vanwege het hoofd van de opleiding volgens een door de hoofdinspecteur vastgesteld model, waaruit blijkt dat de leerling geschikt is voor het beroep van Z-verpleegkundige;
  - b. de schriftelijke verklaring of verklaringen als bedoeld in artikel 26, vierde lid, betreffende de eerder afgelegde voortgangstoetsing of voortgangstoetsingen;
  - c. een schriftelijke verklaring als bedoeld in artikel 25, eerste lid;
  - d. het Overzicht Praktische Opleiding dat voor de voorafgaande semesters is afgetekend.

Artikel 32

1. Degenen die in het bezit zijn van het diploma A-verpleegkundige zijn vrijgesteld van het afleggen van de voortgangstoetsingen in de volgende vakken:

- theorie:

anatomie en fysiologie

algemene en speciële ziekteleer

- praktijk:

somatische verpleegkunde.

2. Degenen die in het bezit zijn van het diploma B-verpleegkundige zijn vrijgesteld van het afleggen van de voortgangstoetsingen in de volgende vakken:

- theorie:

anatomie en fysiologie

algemene en speciële ziekteleer

algemene en speciële neurologie

psychologie

algemene psychopathologie

- praktijk:

somatische verpleegkunde

algemene en persoonlijkheidsvorming

Hoofdstuk IV - Het eindexamen

Artikel 33

1. Het eindexamen wordt ten minste eenmaal en ten hoogste viermaal per jaar afgenomen; het vindt plaats aan het einde van het zesde semester.
2. Het eindexamen wordt afgenomen in de vorm van een eindgesprek en heeft een tijdsduur van 30 minuten.
3. Er is een examencommissie, bestaande uit het hoofd van de opleiding en de door het hoofd van de opleiding aangewezen docenten, die haar taak uitvoert overeenkomstig het examenreglement in bijlage 4 van deze beschikking.

Artikel 34

1. Tot het afnemen van het eindexamen wordt door de examencommissie voor elke kandidaat een gesprekscommissie samengesteld overeenkomstig het examenreglement in bijlage 4.
2. Elk eindgesprek wordt bijgewoond door een gecommiteerde, aangewezen door de Minister op voordracht van de hoofdinspecteur; hij is bevoegd aan het gesprek deel te nemen.
3. De taakvervulling door de gecommiteerde of gecommiteerden geschiedt overeenkomstig het in bijlage 5 gestelde.

Artikel 35

1. Ten minste 8 weken voor het eindexamen moet de leerling bij de voorzitter van de examencommissie een verzoek indienen om tot het examen te worden toegelaten.
2. Bij het verzoek, bedoeld in het eerste lid, dienen te worden overgelegd:
  - a. de schriftelijke verklaring, bedoeld in artikel 25, eerste lid;
  - b. de schriftelijke verklaringen, bedoeld in artikel 26, vierde lid, welke betrekking hebben op de afgenomen voortgangstoetsingen;
  - c. de schriftelijke verklaringen, bedoeld in artikel 28, derde lid, welke betrekking hebben op de afrondingsgesprekken;
  - d. de schriftelijke verklaring; bedoeld in artikel 31, tweede lid, onder a;
  - e. het Overzicht Praktische Opleiding dat voor de voorafgaande semesters volledig is afgetekend.

Artikel 36

1. Een kandidaat wordt niet tot het eindexamen toegelaten indien hij niet aan het in artikel 35, tweede lid, gestelde heeft voldaan.
2. Een kandidaat als bedoeld in het eerste lid, wordt, indien hij aan het in artikel 35 bedoelde heeft voldaan, tot het eindexamen na het daaropvolgende semester toegelaten, mits hij in dezelfde inrichting dat semester heeft doorlopen en de daaraan verbonden voortgangstoetsing heeft afgelegd. Artikel 26, vierde lid, is van toepassing.

Artikel 37

1. Om tot het eindexamen te kunnen worden toegelaten moet een door de Minister vast te stellen bedrag aan examengeld in 's Rijks schatkist worden gestort.
2. Een kandidaat die reeds aan een eindexamen heeft deelgenomen en daarbij werd afgewezen is voor het eerstvolgende examen geen betaling verschuldigd. Voor elk daarna volgend examen moet wederom examengeld als bedoeld in het eerste lid worden gestort.

Artikel 38

Het eindgesprek vindt plaats aan de hand van een door de kandidaat in de loop van het laatste semester gemaakt werkstuk betreffende de Z-verpleegkunde of bestaat in het bespreken van een gefingeerde pupil, zulks in overleg met de kandidaat, te bepalen door het hoofd van de opleiding.

Artikel 39

1. De beoordeling van het eindgesprek geschiedt in de bewoordingen: goed, voldoende, onvoldoende. Bij de beoordeling wordt de beoordeling van de in artikel 27 bedoelde gesprekken betrokken.
2. Bij verschil van mening in de gesprekscommissie omtrent de beoordeling beslist de gecommiteerde.
3. De uitslag van elk eindgesprek wordt aan de voorzitter van de examencommissie overgelegd.

Artikel 40

1. Een afgewezen kandidaat kan aan het eindexamen na het daaropvolgende semester deelnemen, mits hij in dezelfde inrichting dat semester heeft doorlopen en de daaraan verbonden voortgangstoetsing heeft afgelegd.

Artikel 26, vierde lid, is van toepassing.

2. Ten aanzien van de toelating tot het in het eerste lid bedoelde eindexamen is artikel 35 van toepassing.

3. Het eindgesprek bij het in het eerste lid bedoelde examen vindt plaats aan de hand van het voor het vorige examen vervaardigde werkstuk.

4. Een kandidaat die bij het in het eerste lid bedoelde eindexamen wordt afgewezen mag tot het eindexamen na het daaropvolgende semester worden toegelaten. Het eerste lid is van toepassing.

5. Een kandidaat die bij het eindexamen, bedoeld in het vierde lid, wordt afgewezen, wordt van het volgen van de opleiding in de desbetreffende inrichting of inrichtingen uitgesloten.

Hoofdstuk V - Uitreiking diploma en onderscheidingsteken

Artikel 41

1. De voorzitter van de examencommissie reikt aan degene die het eindexamen met gunstig gevolg heeft afgelegd, het diploma Z-verpleegkundige en het daarbij behorende onderscheidingsteken uit nadat de betrokkene de belofte van geheimhouding heeft afgelegd in handen van de voorzitter.

2. Het diploma wordt ondertekend door de voorzitter van de examencommissie en door de gecommiteerde die het eindgesprek heeft bijgewoond en draagt het nummer dat op het bijbehorende onderscheidingsteken voorkomt. Degene die het eindexamen heeft afgelegd ondertekent het diploma ten overstaan van de examencommissie en de gecommiteerde.

Artikel 42

De voorzitter van de examencommissie draagt zorg voor de toezending aan de hoofdinspecteur van de diploma 's van de geslaagde kandidaten, die deze registreert.

Artikel 43

Indien de geslaagde kandidaat een diploma A-verpleegkundige of B-verpleegkundige heeft overgelegd, is het Z-diploma niet van een nummer voorzien; het wordt tezamen met het diploma A-verpleegkundige of B-verpleegkundige en het daarbij behorende onderscheidingsteken door de voorzitter van de examencommissie aan de hoofdinspecteur toegezonden. Deze geeft het diploma Z-verpleegkundige en het onderscheidingsteken een nummer en zendt deze terug aan de voorzitter van de examencommissie, die het diploma en het bijbehorende onderscheidingsteken uitreikt.

Artikel 44

De hoofdinspecteur, zomede een door hem aangewezen ambtenaar zijn bevoegd de lessen, de voortgangstoetsingen, alsmede het eindexamen bij te wonen.

Hoofdstuk VI - Permanent adviesorgaan

Artikel 45

1. Er is een Permanent Adviesorgaan.
2. De samenstelling wordt geregeld op voordracht van de hoofdinspecteur.

Hoofdstuk VII - Overgangsbepalingen

Artikel 46

De bestaande opleidingsinrichtingen en centrale scholen welke op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit op

leiden tot het verkrijgen van het diploma Zwakzinnigenzorg en welke zijn goedgekeurd door de vergadering van directeuren van zwakzinnigeninrichtingen, worden tot een nader door de Minister te bepalen datum beschouwd als erkend op grond van het onderhavig besluit.

Artikel 47

1. Dit besluit kan worden aangehaald als 'Regeling opleiding diploma Z-verpleegkundige'.
2. Dit besluit wordt met de bijbehorende nota van toelichting en bijlagen in de Nederlandse Staatscourant bekend gemaakt en treedt in werking op de dag van publikatie.

Leidschendam, 10 januari 1978.

De Staatssecretaris voornoemd,

E. Veder-Smit.